

Op weg naar een betere federale financiering

Ivan Van de Cloot
Hoofdeconoom
Itinera Institute

De voorbije jaren zijn er in de wereld en ons land al heel wat zeepbellen geblazen. De laatste bel in een lange rij betrof die van onze politici die voor zichzelf een virtuele realiteit hadden geschapen. Een bel waarbij de kiezer net niet de hemel beloofd werd.

Maandag was het dan ook ontwakken met een houten kop nadat de verkiezingsstrijd zowel in Vlaanderen als in de rest van het land vaak meer over persoonlijkheidskwesities dan over inhoud ging. Niets nieuws onder de zon wat dat betreft dus. Terwijl we ons

nu kunnen afvragen over wat de campagne nu eindelijk weer ging, stellen we vast dat de communautaire kwestie zich net als in 2007 weer centraal onder het voetlicht heeft gepositioneerd.

Het valt echter te hopen dat het antwoord van onze politici op de economische crisis niet moet wachten op het doorhakken van gordiaanse knopen zoals de kwestie Brussel-Halle-Vilvoorde. Ongetwijfeld zijn veel onderdelen van onze staatsordening vatbaar voor verbetering. Het is echter niet correct om de indruk te wekken dat één en ander met een handomdraai

Op weg naar een betere federale financiering

kan opgelost worden. Van vele kwesties wordt de complexiteit door het publiek onderschat. Zo is er enerzijds inderdaad een argument dat meer fiscale autonomie voor de deelstaten positieve effecten zou hebben op de efficiëntie en kwaliteit van de publieke diensten. Zo kan er hiervan een responsabiliseringseffect uitgaan wat verhindert dat deelstaten geneigd zijn tot overexpansie van de uitgaven.

Anderzijds zijn er ook grenzen aan fiscale decentralisatie om niet in een fiscale anarchie terecht te komen. In een federale staat moet er bijvoorbeeld gewaakt worden omeengemeenschappelijkebelastingbasis niet te overstelpen met belastingen van verschillende overheden (zogenaamde concurrerende belastingen). Bovendien is er de mogelijkheid van een zogenaamde belastingconcurrentie die de ontvangsten

van de overheid potentieel uitholt al moet de zogenaamde *race to the bottom* die uit belastingconcurrentie zou kunnen volgen, niet overdreven worden. Europees

stellen we bijvoorbeeld vast dat dit wel leidt tot het verlagen van het nominaal belastingtarief maar dat dit vaak gecompenseerd wordt door verbreden van de belastingbasis. In ons land zou het wellicht wenselijk zijn dat de regio's niet noodgedwongen worden zich te wenden tot subsidies voor hun beleid.

“ In volwassen federale staten zoals Canada en Australië worden in het mechanisme van fiscale decentralisatie deelstaten bovendien gecompenseerd voor verschillen in economische ontwikkeling ”

In volwassen federale staten zoals Canada en Australië worden in het mechanisme van fiscale decentralisatie deelstaten bovendien gecompenseerd voor verschillen in economische ontwikkeling. Die zogenaamde equalisatiemechanismen hebben ondermeer tot doel een spiraal van belastingerosie te verhinderen. Het betreft

Op weg naar een betere federale financiering

hier een delicaat evenwicht tussen aan de ene kant responsabilisering en aan de andere kant het vermijden van perverse effecten.

De financieringsstructuur van ons land is het resultaat van een historisch proces waarbij niemand eraan twijfelt dat als dit vandaag van de grond opgebouwd zou worden, het er heel anders zou uitzien. Een ex-premier ging er prat op dat het net de bedoeling was om het systeem zo ontransparant mogelijk te maken zodat nauwelijks iemand het kan doorgronden. Het zou erg verbazen dat deze eigenaardige logica kan standhouden in een meer volwassen federale staat.

Ivan Van de Cloot
Hoofdeconoom

Onafhankelijke denktank en doetank voor duurzame economische groei en sociale bescherming.
"Think-tank" et "do-tank" indépendant pour une croissance économique et une protection sociale durables.

Itinera Institute VZW-ASBL

Boulevard Leopold II Laan 184d - B-1080 Brussel - Bruxelles

T +32 2 412 02 62 - F +32 2 412 02 69

info@itinerainstitute.org www.itinerainstitute.org